

НАПРЯМКИ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Формування ринку інтелектуальної власності (ІВ) на сьогоднішній день є одним з головних напрямів розвитку української ринкової економіки. В той час, коли у всьому світі йде активна торгівля результатами інтелектуальної діяльності, а продукція багатьох компаній відрізняється лише товарними знаками, в Україні цей сегмент ринку починає розвиватися. У багатьох вітчизняних компаніях до цих пір не приділяється належної уваги роботі в області ІВ, а, як показує досвід фірм, що динамічно розвиваються, володіння і грамотне управління збалансованим пакетом об'єктів ІВ якраз і дає перевагу на ринку, обмежуючи можливості конкурентів і, кінець кінцем, забезпечуючи компаніям можливість отримувати надприбутки. Це зв'язано, в першу чергу, з перспективою, що відкривається, за допомогою негрошового майна збільшувати статутний капітал підприємств і фірм, інтегруватися з українськими і зарубіжними партнерами шляхом створення спільних підприємств, продажу ліцензій, поступки права або внеску в статутний капітал, отримувати дохід, не займаючись безпосередньо виробництвом, обмежувати можливості конкурентів і ін. Ринок інтелектуальної власності і пов'язаних з ним послуг можна умовно розділити по наступних напрямках:

- створення об'єктів інтелектуальної власності (дослідження, розробка, патентування і реєстрація об'єктів промислової власності, виявлення «ноу-хау», авторські права);
- правовий супровід практичного використання об'єктів інтелектуальної власності на ринку (укладення договорів, захист та охорона прав патентовласників, зокрема в Апеляційній палаті, Вищій патентній палаті, арбітражних судах і т.п.);
- вартісна оцінка об'єктів інтелектуальної власності (при введенні інтелектуальних технологій в господарський оборот, при передачі всіх прав або частини прав на об'єкти інтелектуальної власності, при визначенні авторських винагород, розрахунку збитків і ін.);
- страхування об'єктів ІВ (від ризику втрат від юридичного переслідування, ризику появи на ринку контрафактної продукції і ін.).

Виділяючи ці напрями, слід зазначити, що приведена сегментація ринку інтелектуальної власності є умовною. Проте, у разі недостатньої розвиненості хоч би одного з укрупнених сегментів ринок в цілому втрачає свою привабливість як для власників прав на об'єкти інтелектуальної власності, так і для потенційних інвесторів. Адже за відсутності адекватного

захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності їх створення втрачає сенс. Головне в процесі патентування і реєстрації об'єктів промислової власності - не сам охоронний документ, а ті права, які він забезпечує, і які, у разі потреби, можна представити, але і відстояти у відповідних інстанціях.

Характерною рисою ХХІ сторіччя є збільшення розриву між країнами, що нагромадили науково-виробничий потенціал для глобальної конкуренції, і тими, що його ще не мають. У провідних країнах світу до 60% підприємств щорічно впроваджують продукцію, що несе в собі нові знання і технологічні рішення, а витрати на науку і проектні роботи в цивільній сфері перевищують 3% ВВП. Науково-технічний прогрес, визнаний в усьому світі як найважливіший чинник економічного розвитку, усе частіше у зарубіжній і вітчизняній літературі пов'язується з поняттями інноваційного процесу, ІВ. Сучасна економіка все більш набуває рис інноваційної економіки, пов'язаної з розробкою, впровадженням і використанням результатів інтелектуальної праці, із перебудовою організаційно-економічного механізму господарювання. Результатами реалізації нової інноваційної економіки повинні стати досягнення високого рівня соціальної спрямованості науково-технічного прогресу, підвищення рівня життя населення в результаті зростання ефективності суспільного виробництва, якісно інший рівень ресурсозбереження і екологізація економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Косенко О.П., Перерва П.Г., Ткачов М.М. Розвиток методів вартісної оцінки нематеріальних активів та об'єктів інтелектуальної власності // Научные труды ДонНТУ : сб. науч. тр. Сер. : экономическая. – Донецк : ДонНТУ, 2014. – № 4. – С. 57-66.

Pererva P.G. Technology transfer / P.G.Pererva, György Kocziszky, D.Szakaly, M.Somosi Veres - Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. — 668 p.

Перерва П.Г. Комплаенс-программа промышленного предприятия: сущность и задачи // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр. Сер.: Економічні науки. – Харків : НТУ "ХПІ", 2017. – № 24 (1246). – С. 153-158.

Комплаенс программа промышленного предприятия / Перерва П.Г., Коциски Д., Верес Шомоши М. – Харьков-Мишкольц : ООО «Планета-принт», 2019. – 689 с.

Перерва П.Г., Кобелева Т.О., Ткачова Н.П. Підвищення конкурентоспроможності машинобудівних підприємств на засадах синергетичного бенчмаркінгу // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка" : зб. наук. праць. – Львів : Львівська політехніка, 2015. – № 819. – С. 167-174.